

Campus Obert

CUESTIONES DE ACTUALIDAD DESDE LA ÓPTICA DE EXPERTOS UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i Busquets

Antoni Vives Reus

Rafel Puigserver Pou (CEDOC-UIB)

► TEMA

El Llegat viu del poeta i bibliòfil

Demà 22 d'octubre tindrà lloc la taula rodona 'La pervivència de la biblioteca de Marià Aguiló' moderada per Núria Altarriba, directora de la Unitat Bibliogràfica de la Biblioteca de Catalunya, i amb la participació dels ponents. A partir de les 18 hores i també es podrà seguir en línia.

Homenatge a Marià Aguiló

◆ Josep M. Figueres *



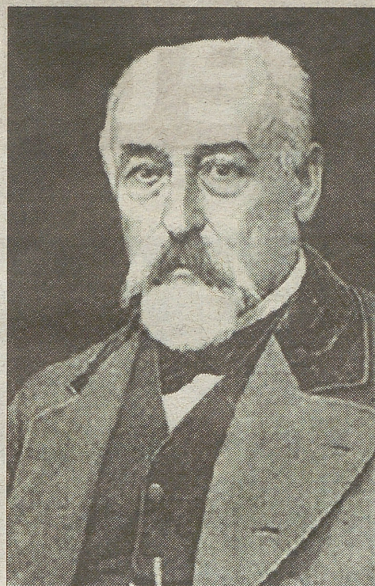
enguany es compleixen dos-cents anys del naixement del poeta, bibliòfil i lingüista Marià Aguiló.

La Biblioteca Nacional de Catalunya (BNC) ha encetat un bonic programa dedicat a la seva figura i obra. L'erudit Marià Aguiló (Palma, 1825 - Barcelona, 1897) fou un balear molt vinculat a Barcelona, on té un monument al parc de la Ciutadella, i fou també un dels ini-

ciadors de la Renaixença catalana. Els seus versos:

«Cap nació pot dir-se pobre si per les lletres reneix Poble que sa llengua cobra Se recobra a si mateix»

Els versos prenen encara avui més força davant els atacs i marginacions constants a la llengua comuna. Cal remarcar com el paper dels recopiladors i preservadors de vells papers afavorí la preservació de poemes i altres materials i Aguiló excel·lí en aquesta labor publicant antologies i aplecs encara avui ben útils.



El programa d'aquestes sessions de record és auster, però, tanmateix, ben digne inclou una conferència de Margalida Tomàs i Vidal que dictà una semblança de la seva personalitat i una taula

rodona sobre la pervivència de la Biblioteca de l'estudiós. Les dues activitats es poden seguir en directe per estríming amb tota la informació al web de la BNC. Aguiló, amant dels papers, llegà la seva biblioteca al centre bibliogràfic on comença la seva feina que fou, precisament, la de bibliotecari.

Avui, que l'elogi de la ignorància augmenta, que les pantalles es mengen el paper i que les humanitats semblen en crisi mentre la ciència, la tècnica i l'economia tot ho embolcallen, caldria preguntar-se on seríem sense el paper i els dipòsits documentals. D'ací que el millor elogi són els elogis a la fusió com ARCA que fa la BNC o la Biblioteca Balear de la UIB o el Dipòsit Digital Documental de la UAB quan milions i milions de documents són oferts, amb pantalles, als usuaris d'una forma fàcil, intuïtiva i gratuïta.

* Universitat Autònoma de Barcelona

► TEMA

L'inventari de la quotidianitat

El pintor argentí Octavio Pinto, cercador de llum i color, va arribar a Mallorca el 1919. La seva estada i la seva mirada a l'illa li va permetre fer un detallat retrat de la vida quotidiana a una possessió pollencina. Un veritable inventari etnogràfic del patrimoni material de la Mallorca de principis del segle XX.

Reflexió sobre una cuina d'Ariant al Museu Castagnino (Rosario - Argentina)

◆ Francisca Lladó Pol *



El 1919 arribà a Mallorca el pintor argentí Octavio Pinto procedent de París i de la península. A

diferència d'altres artistes arriba tot sol, però sabia el que cercava: un

paisatge inspirador a través de la llum i el color. Segurament influïren la pintura *El Castell del Rei* de Santiago Rusiñol que havia vist exposada a la seva província de naixement (Córdoba), així com el contacte amb Miguel de Unamuno a Salamanca, qui havia viatjat a Mallorca el 1916.

Tot i que no tenim constància de



les persones amb qui es relacionà, gràcies a un quadern d'apuntes i als títols de les obres exposades a Buenos Aires i Córdoba, podem intuir el seu itinerari: Palma, Valldemossa, Sóller, Deià o Pollença. Veritables treballs d'introspecció, ja que intentà que les obres traspuïn els sentiments. Al quadern hi trobam també oliveres, nòpals o carrerons i places.

De les seves obres m'aturaré a un dibuix fet al carbonet i aquarel·la, *Cuina d'Ariant* (30,7 x 40,3 cm) dipositat al Museu Castagnino+Macro de la ciutat argentina de

Rosario. Una temàtica popular que correspon a la cuina de la possessió Torre d'Ariant a Pollença, coneguda també com a Ariant de Dalt i que va ser construïda el 1622. Punt clau de cases i possessions, aquesta cuina presenta una important varietat d'atuells. El pinte de fusta a sobre la foganya amb olles i greixoneres de fang. Al costat, a sobre un escudeller hi ha plats fonsos i plans, d'una terrissa més clara i lluent, així com la tassa a sobre la taula. També hi són presents diferents enfonys a la paret i el cossi per a la bugada. Completen l'espai els llums d'oli, quatre tamborets de corda i un capell de palla. Un inventari patrimonial a la vegada que ens posa davant una realitat de la pintura de les primeres dècades del segle XX com és la reinterpretació i la identitat a partir del fet quotidià.

* Doctora en Història de l'Art

► TEMA

De càstig diví a ciència

Des de l'Antic Egipte fins a les modernes clíniques, el dolor ha estat la constant més incòmoda de la medicina. Aquest recorregut històric explora com hem passat de veure'l com un càstig diví a entendre'l com un complex fenomen biopsicosocial. Una ombra persistent que avui aprenem a escoltar, no només a silenciar.

El dolor: Historia de una sombra persistente

◆ José Iriso Cainzos *



Desde los papiros egipcios hasta las modernas unidades del dolor, la medicina ha tenido una

relación tensa y reverente con el sufrimiento humano. El dolor, esa señal implacable del cuerpo, fue primero interpretado como castigo divino o desequilibrio de humores.

Hipócrates ya intuía que doler era parte del vivir, pero también del sanar.

Durante siglos, los médicos observaron sin poder intervenir. Las cirugías se hacían a pulso y sin anestesia; el dolor era inevitable y, en muchos casos, mortal. El sufrimiento se aceptaba como parte del destino. No fue hasta el siglo XIX, con el descubrimiento del éter y la morfina, que se rompió esa barrera ancestral: por fin, silenciar el dolor



era posible, al menos temporalmente. Era el inicio de una nueva era, donde calmar también era curar.

En el siglo XX, la ciencia descompuso el sufrimiento en rutas nerviosas, receptores y neurotransmisores. Nacieron los analgésicos modernos, más efectivos y dirigidos. Pero el avance trajo nuevos desafíos: el dolor crónico, el dolor neuropático, ese que no se ve pero incapacita. Surgieron preguntas complejas: ¿por qué duele cuando todo parece estar bien?, ¿cómo aliviar un dolor que no tiene causa

visible?

Así, la medicina cambió de enfoque. Escuchar se volvió tan importante como intervenir. La comprensión del dolor dejó de ser solo biológica para volverse también psicológica, social, cultural.

Se entendió que no hay dos dolores iguales, porque no hay dos personas iguales.

Hoy, el dolor sigue siendo uno de los mayores retos médicos. No basta con eliminarlo: hay que entenderlo. Porque aliviar el dolor no es solo curar un cuerpo, sino cuidar una vida.

El dolor ha acompañado al hombre desde siempre. Lo que ha cambiado es nuestra forma de enfrentarlo: de resignación a compasión, de misterio a ciencia. Una historia que no termina, porque el dolor -como la medicina- evoluciona.

* Escritor